

De kloge folk

En bonde tog en dag sin egetræsstok ud af krogen og sagde til sin kone: "Nu går jeg ud på landet, Trine, og kommer først tilbage om tre dage. Hvis kvæghandlerne kommer i den tid og vil købe vores tre køer, kan du lade dem løbe med dem, men ikke for mindre end tohundrede daler, hører du." - "Gå du kun i Guds navn," svarede konen, "det skal jeg nok klare." - "Ja, Gud hjælpe os alle tretten," sagde manden, "engang, da du var lille, faldt du lige på hovedet, og det kan man såmænd mærke endnu. Men det siger jeg dig, at gør du dumheder, skal jeg lade min stok her farve din ryg blå, og du kan stole på, den farve skal være så ægte, at den holder sig et helt år." Derpå gik han.

Næste morgen kom kvæghandleren, og konen blev snart enig med ham. Da han så køerne og fik prisen at vide, sagde han: "Så meget vil jeg gerne give. Det er de nok værd mellem brødre. Jeg tager dem straks med mig." Derpå løste han dem og trak dem ud af stalden, men da han ville gå ud af porten, greb konen ham i ærmet og sagde: "Jeg må have de tohundrede daler, ellers kan jeg ikke lade jer gå med dem." - "Det er rimeligt nok," svarede manden, "men jeg har glemt at få min pengepung med. Men I skal ikke være bange, I skal nok få jeres penge. De to køer tager jeg med mig, og den tredje lader jeg blive her, så har I da sikkerhed nok." Det var jo ganske indlysende, syntes hun, og lod manden trække af sted med køerne. "Hvor Hans vil blive glad, når han ser, hvor klog jeg har været," tænkte hun. Den tredje dag kom bonden hjem, som han havde sagt, og spurgte straks, om køerne var solgt. "Det er de kære Hans," svarede hun, "og for tohundrede daler, som du sagde. De er vel næppe så meget værd, men manden tog dem uden vrøvl." - "Hvor er pengene?" spurgte bonden. "Dem har jeg ikke endnu," svarede hun, "han havde netop glemt sin pung, men han har stillet god sikkerhed for dem." - "Hvordan det?" spurgte manden. "Den ene af de tre køer får han ikke, før han har betalt. Jeg var så snedig at beholde den mindste. Den spiser mindst." Manden blev vred, tog sin stok og ville give hende den omgang, han havde lovet hende. Men pludselig lod han den synke og sagde: "Du er den dummeste gås, der kan gå på Guds grønne jord. Jeg har virkelig ondt af dig. Jeg vil gå ud på landevejen og vente der i tre dage og se, om jeg finder nogen, som er dummere end du.

Gør jeg det, skal du slippe for videre tiltale, men ellers skal du få hele din velfortjente løn."

Han gik så ud på landevejen, satte sig på en sten og ventede på, hvad der ville ske. Lidt efter kom én høstvogn kørende. Konen stod op midt i den i stedet for at sidde på et knippe strå, der lå ved siden af, og lede okserne. "Det er vel sådan en, som jeg søger," tænkte manden, og løb hen foran vognen, frem og tilbage som en, der ikke er ved sine fulde fem. "Hvadvill, farlil," sagde konen, "jeg kender jer ikke, hvor kommer I fra?" - "Jeg er faldet ned fra himlen," svarede han, "og jeg ved ikke, hvordan jeg skal komme op igen. Kan I ikke køre mig derop?" - "Jeg kender ikke vejen," svarede hun, "men når I kommer fra himlen, kan I vel fortælle mig, hvordan det går min mand. Han har været der i tre år. Har I ikke set ham?" - "Jo, jeg har. Ja, det kan jo ikke gå alle mennesker lige godt. Han vogter får, og de rare dyr giver ham såmænd nok at bestille. De springer op på bjergene og farer vild i krattet, og han må så løbe efter dem for at drive dem sammen igen. Pjaltet er han også. Klæderne er lige ved at falde af kroppen på ham, og I ved nok fra eventyrene, at i himlen er der slet ingen skræddere. St. Peter vil ikke have dem derind." - "Hvem havde dog tænkt det," råbte konen, "men hør engang, jeg henter hans søndagsfrakke, den hænger hjemme i skabet, den kan han godt gå med deroppe, I vil nok tage den med?" - "Det går skam ikke," svarede bonden, "man må ikke tage klæder med i himlen, de bliver taget fra en ved døren." - "Jamen hør så," sagde konen, "i går solgte jeg min hvide og fik en køn skilling for dem, den vil jeg sende ham. Når I stikker pungen i lommen, er der såmænd ingen, som lægger mærke til det." - "Ja, når det ikke kan være anderledes, får jeg vel gøre jer den tjeneste," svarede bonden. "Vent så her," sagde hun, "jeg kører hjem og henter pengene, jeg er her straks igen. Jeg bliver stående, for så har bæsterne det lettere, end når jeg sidder på halmen." Hun piskede løs på okserne og bonden tænkte: "Hun er da godt på vej til at blive gal. Hvis hun virkelig bringer pengene, kan min kone prise sin lykke, så slipper hun for prygl." Kort efter kom hun løbende med pengene, stak dem selv i hans lomme og takkede ham mange gange for hans venlighed.

Da konen kom hjem, traf hun sin søn, der havde været

ude på marken. Hun fortalte det vidunderlige, hun havde oplevet, og tilføjede: "Jeg er rigtig glad over, at jeg fik lov til at sende min stakkels mand noget, hvem skulle have troet, at nogen kunne lide nød i himlen." Sønnen var ude af sig selv af forundring. "Ham vil jeg også se," sagde han, "jeg vil straks ud og lede efter ham. Sådan en får man ikke at se hver dag. Han skal fortælle mig, hvordan der ser ud deroppe, og hvad man bestiller." Han sadlede sin hest og red af sted i en fart. Da han kom ud på landevejen, sad bonden under piletræet i færd med at tælle de penge, der var i pungen. "Har I ikke set en mand, som er kommet fra himlen?" spurgte drengen. "Jo," svarede bonden, "han er gået hjem igen. Han gik opad bjerget derhenne, der er han jo noget nærmere ved himlen. Når I skynder jer, kan I nok nå ham." - "Jeg har slidt som et bæst hele dagen," sagde drengen, "og jeg er jo blevet endnu mere trætt af at ride herhen. I kender manden. Gør mig den tjeneste at sætte jer op på min hest og se at få ham herved." - "Det er nok også en, der ikke har opfundet krudtet," tænkte bonden og sagde: "Hvorfor skulle jeg ikke gøre jer den tjeneste," og derpå red han af sted i strakt galop. Drengen blev siddende og ventede, til natten faldt på, men bonden kom ikke igen. "Manden fra himlen har nok haft travlt og ikke villet vende om," tænkte han, "og bonden har så givet ham hesten til min far." Han gik hjem og fortalte det hele til sin mor og sagde, at han havde sendt sin far hesten, så han ikke altid behøvede at løbe omkring. "Det var ganske rigtig gjort," sagde konen, "du har unge ben, dem kan du bruge."

Da bonden kom hjem, stillede han hesten ind i stalden ved siden af den tredie ko, og gik så ind i stuen til sin kone. "Du kan prise din lykke, Trine," sagde han, "jeg har fundet to, der var endnu dummere end du. Denne gang slipper du for prygl, dem gemmer vi så til en anden gang." Han tændte sin pibe og satte sig i bedstefarstolen. "Det var en god forretning," sagde han, "en fed hest og en stor pose penge for to magre køer. Hvis dumheden altid var så indbringende, skulle jeg skam nok holde den i ære." Ja sådan tænkte bonden, men jeg er sikker på, at du synes bedre om dem, der ikke er så snedige.

* * *